

15676*

KUNGL. UNIVERSITETETS BIBLIOTEK
UPPSALA

Landsmålsarkivet

Småland

Fävelsås sn

15676

Hult, Anna 1942

Sees på frågel. 24. 27. Folkminnen rörande hushållsarbete,
bröskning och malning.

8 bl. 40

Svar på frågelista nr. 24.

Fävels
socken
Småland

Hörturbeete, träda, råjning.

Hörtträdden förutogs så snart rågen
var tröskad och jorden i ordning.

Lagermän
Flera
gamla
personer
i bygden

Före Mikaelsmässan måste den o-
villkorligen vara värd, och den skulle
ske på nedan, aldrig på ny, an-
nars blev det ingenting i vägen.

Träden borde höjas
under sätmanaden, så muttrade
det mest bödda gräset så bra.

Råjning av ång-
arna förutogs gärna vid "guckarnes"
Rejarsens halvbyggning, för då vänt.
det inte upp nya "spilningar" på
barkarna man ville ha bort.

Uppstickar.
Anna Hult

ULMA 15676. Anna Hult. 1942
SMÅL. TÄVELSÅS
Frgl. M 24

2

Förbränteladagarna undrecks ju nu
som alltid så mycket som möj-
ligt när det gällde särskilda
arbeten.

En bonde, som kunnade sinna
redskap uti sig uti på åkrarna
sedan höstbruket var avslutat
unnogs för gyllert skoreg, och stod
många arbetareskap uti på åkrar
eller lagårdsböcker under julen
var det ändå värre. Det var inte
bra uti ha redskap uti dia, och
för öfrigt skulle ju varit vara i
ordning uti som sinna dia.

Så fort man fått
inlägget berde träskningen börja
"Så skulle Halmsta klocker
börja gå."

ULMA 15676. Anna Hult. 1942
SMÅL. TÄVELSÅS
Fgl. M 24

Och vid Maf, då "Osmässkerok" var Tom, borde det vara Tröstat eller "dunderat" så mycket sig, så man hade "nybrö" då.

På mindre ställen skulle Tröstningen vara avslutad till jult, på de större till Lepparnässe. Mellan jult och nyår hålls alltid Trösthelg, liturgi vid alla helgdagsaftnar.

Lussealle skulle man vara särskilt tidig på Tröstlogen, det var "karigt" (stolt) att då vara den förste i byn, som slog stega i laggen.

Landsfalket började att Tröstning-
en kl. 2 och slutade i daggningen,
då de sedan hade annat arbete,

4

Ex. i stagan. Lyda tröskare började
 mid kl. 4, men så pinga de hålla
 dagen ut, på kvällarna tröskades
 aldrig, det var nog alldeles besvärligt.
 Tröskningsarten var nog och var
 en mycket tungt arbete och när
 det var slut skulle det lyckas på
 traktering isynnerhet brännvin
 "kättersken". Vita gröt höjde och
 då till festligheten.

Det gällde att man
 nu följa taktten med slagarna
 annars kunde man på höra:
 "Håll slagen nere!" När man var
 två tre tröskare sade slagarnas
 takt; "två bra i en stakare,
 två bra i en stakare."
 På Tomten tröskade om nätterna

ULMA 15676. Anna Hult. 1942
 SMÅL. TÄVELSÅS
 Frgl. M 24

5

var bosa och turligt, men var det någon som sågade på se hur man stod och tröskade på ett sägstrå fick man inte skratta, för då gick det illa.

En berättar det: En stoa utdruig skratta ut Tomten, han kungig en tycker han är, för då blir han arg och flyttar sitt hus och tar både tur och tycka med sig. Klet fick en bonde utta av. Han kunde ibland om berättarna hört ut det knub- bade lite på bogen, och han förstod att det var Tomten. En en kvare när han var i stallet och tillade tur kreaturen fick han höra det igen, och då tyckte han det var naturligt och se hur Tomten var

ULMA 15676. Anna Hult. 1942
SMÅL. TÄVELSÅS
Frgl. M 24

6

sig ut. Han tog tygsten i näven
 och öppnade lagdörren. Men när
 man gick se den lilla pyrslingen
 stå där så allvarsam och be-
 ka på en enda rögstrå så tyckte
 han det sig så konstigt ut, så man
 sådde inte med en liten bli och
 skratta. Men då blev Tomten arg
 och gjorde sig osynlig, och från den
 stunden hördes han aldrig mer på
 den gården. Men så blev där heller
 aldrig mer någon tur och byska,
 den tog Tomten med sig.

När man skulle berarna, så skulle
 en kvinna hålla upp näsken me-
 dan mannen äte i stölen, men
 därför det gjort skulle vara en kvinna

ULMA 15676. Anna Hult. 1942
 SMÅL. TÄVELSÅS
 Frgl. M 24

9

säger inte här.

På kvällen fick man inte
lägga sängarna med knuten
bakåt, det kunde gå illa om man
mätte en havande kvinna, hennes
barn kunde bli skadad om
hon såg sängarna ligga så.

För närvarande fick man inte
mata, de stredde en olycka.

Det fick gamle Mangis mätare
vid Bluterparken där de.

Han hade mycket brätt med jul-
måden och tänkte ut det kunde
väl inte vara farligt om han mal-
de en liten stund på natten.

Han öste en stor säck råg i
kvarnstenen hängde en
annan säck

ULMA 15676. Anna Hult. 1942
SMÅL. TÄVELSÅS
Frgl. M 24

8

under mjölktrännan och gick sin i
 kvarnkammaren för att veta
 sig lite. Han hade inte mycket
 fått höra de sista mätterna
 Men han vaktade snart ut en
 konstigt lite från kvarnen.
 Han sprang upp och tittade till
 det. Då hade alla bebyggarna på
 vattenbygdens brunnar tuckat ut.
 Och ut det inte blev något
 mat vid slottets kvarn
 den första dagen därefter,
 det blev man först.

ULMA 15676. Anna Hult. 1942
 SMÅL. TÄVELSÅS
 Frgl. M 24

Aug. 1942